

Nationalt Center for
Forebyggelse af Ekstremisme

Årsrapport 2018

- Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme

Årsrapport

Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme

INDLEDNING	2
CENTERETS FORMÅL OG OPGAVER	2
VIGTIGSTE RESULTATER I 2018	4
ÅRSBERETNING	6
STRATEGISKE FOKUSOMRÅDER I 2018	7
<i>MÅLRETTET UNDERSTØTTELSE AF INFOHUSENE, KOMMUNER OG ØVRIGE LOKALE AKTØRER</i>	7
VIDENSBASERET FOREBYGGELSESINDSATS	9
CENTERETS FORMIDLING AF VIDEN OG AKTIVITETER	10
FAGLIGE FOKUSOMRÅDER I 2018	10
<i>HJEMVENDTE FRA KONFLIKTOMRÅDER</i>	10
<i>IDEOLOGI OG PROPAGANDA</i>	11
<i>PSYKISK SÅRBARHED</i>	11
<i>KØNSASPEKTET OG KVINDERS ROLLE</i>	11
ANDRE UDVIKLINGSPROJEKTER OG OPGAVER I 2018	12
<i>FOREBYGGELSE AF HADFORBRYDELSER</i>	12
<i>FOREBYGGELSE AF ONLINE RADIKALISERING</i>	12
<i>FOREBYGGELSE AF REKRUTTERING FRA KRIMINELLE NETVÆRK TIL EKSTREMISME</i>	13
<i>INTERNATIONALT SAMARBEJDE</i>	13
<i>KOORDINERING AF FOREBYGGELSESINDSATSEN PÅ TVÆRS AF MYNDIGHEDER</i>	13
CENTERETS DRIFT OG BEMANDING	14
BILAG 1. Oversigt over alle projekter til forebyggelse af ekstremisme 2018	16

Indledning

Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme (herefter centeret) er en del af Styrelsen for International Rekruttering og Integration under Udlændinge- og Integrationsministeriet. Centeret blev etableret pr. 1. januar 2017 som led i regeringens handlingsplan "Forebyggelse og bekæmpelse af ekstremisme" fra oktober 2016 og med midler fra satspuljeaftalen for 2017.

Årsrapporten er udarbejdet til brug for Udlændinge- og Integrationsministeriet, som er opdragsgiver for centeret. Formålet med årsrapporten er at give et samlet kortfattet overblik vedrørende centerets primære mål, virke og resultatopnåelse i det forgangne år.

Centerets formål og opgaver

Formålet med centeret er at styrke den danske indsats for at forebygge ekstremisme både nationalt, lokalt og online. Centeret understøtter således det forebyggende arbejde blandt kommuner, regioner, kriminalpræventive samarbejder, uddannelsesinstitutioner, boligorganisationer, foreningslivet m.v.

Det er centerets opgave at fremme brugen af en vidensbaseret forebyggelsesindsats på området og medvirke til at sikre, at der sættes hurtigt og målrettet ind i sager, hvor der er risiko for ekstremisme. Centeret samler og tilvejebringer derfor den bedste viden både fra forskning og fra praksis og formidler den blandt andet gennem rådgivning, opkvalificering og via hjemmesiden www.stopekstremisme.dk. Det er endvidere dette vidensgrundlag, der ligger til grund for og understøtter de øvrige aktiviteter og projekter, som centeret driver og sætter i værk.

Centerets opgaver spænder bredt og indbefatter blandt andet følgende hovedopgaver:

- Bidrage til en styrket koordinering af forebyggelsesindsatsen på tværs af myndigheder gennem et tæt samarbejde med andre myndigheder på området, herunder PET, NFC, STUK, Kriminalforsorgen, regioner, kommuner mv.
- Strategisk rådgivning til kommuner og lokale myndighedssamarbejder for at styrke de organisatoriske og strategiske rammer for forebyggelsesarbejdet lokalt og regionalt. Heri indgår bl.a. rådgivning om udarbejdelse af kommunale handleplaner for forebyggelse af ekstremisme og radikaliserings.
- Opkvalificering af fagpersonale, som arbejder med forebyggelse af ekstremisme og radikaliserings, samt opkvalificering af fagpersoner med borgerkontakt, som lærere, undervisere, boligsociale medarbejdere, medarbejdere i psykiatrien, jobcentre, sikrede institutioner og på asylcentre mv., så de har den nødvendige viden om bekymringstegn og handlemuligheder.

- Udvikling af metoder og værktøjer målrettet kommuner og andre myndigheder til brug for forebyggelsesindsatsen.
- Systematisk vidensindsamling, igangsætte analyser og forskningsprojekter, sikre vidensdeling og formidling af viden, herunder indhente dokumentation og vurdering af igangsatte indsatser.
- Løbende udmøntning af eksisterende og nye satspuljefinansierede projekter og lignende politisk besluttede indsatser.
- Bidrage til det internationale samarbejde om forebyggelse af ekstremisme, herunder deltagelse i internationale arbejdsgruppemøder mv.
- Afholdelse af seminarer, årsmøder og konferencer.
- Bidrag til arbejdet i UIM med policy-udvikling, ministerbetjening og Folketingsrelateret arbejde mv.

Vigtigste resultater i 2018

Aktivitet	Centrale leverancer i 2018 (måltal)	Status December 2018
Rådgivning	10 kommuner får rådgivning om forebyggelse af ekstremisme. 2/3 af de kommuner, der modtager rådgivning, skal have modtaget rådgivning om at udarbejde kommunale handlingsplaner	Centeret har gennemført 12 længe-revarende rådgivningsforløb i kommuner 8 kommuner, der har modtaget rådgivning, har udarbejdet en kommunal handlingsplan Centeret har modtaget ca. 200 opkald på rådgivningstelefonen.
Infohus-møder Netværksmøder	Centeret har deltaget i 15-20 møder i infohus netværk	Centeret har deltaget i 29 møder i infohus netværk
Opmærksomhedsoplæg til praktikere	35 opmærksomhedsoplæg, ca. 1.500 deltagere	Der er afholdt 28 opmærksomhedsoplæg med 862 deltagere*
Opkvalificeringskurser til praktikere	Afholde 8 gå-hjem-møder og 2 konferencer Afholde grundkursus til nye infohusmedarbejdere	Centeret har afholdt 16 regionale gå-hjem-møder for 300 deltagere. Centeret har afholdt 3 konferencer Der har været afholdt kursus for nye infohusmedarbejdere for 75 deltagere
Årsmøde 2018 om forebyggelse af ekstremisme	Afholde årsmøde for mindst 300 deltagere i samarbejde med PET	Centeret har i samarbejde med PET afholdt årsmøde for 350 deltagere
Nationalt korps af mentorer og forældrecoaches	Uddanne 40 medarbejdere til at arbejde med målgruppen af personer med psykisk sårbarhed.	Der har været afholdt nationalt netværksmøde for alle mentorer og forældrecoaches Der har været afholdt 2 overbygningsuddannelser Der er uddannet 26 mentorer/forældrecoaches i at arbejde med målgruppen af personer med psykisk sårbarhed**
Vurderingsværktøj	Uddanne 100-150 personer fra alle landets kommuner og politikredse i superbrugeruddannelse	Der er uddannet 174 superbrugere i regi af infohuse Der har været afholdt lederseminarer for 95 ledere
Formidling til målgruppen	Udarbejde 5 forskningsresuméer, 5 emnenotater og 2 vidensbriefs Mindst 2-4 månedlige nyheder på hjemmesiden. Mindst et LinkedIn hver gang der er udgivelser og eksterne arrangementer	Der er udgivet 3 forskningsresuméer, 2 vidensbrief og 1 Podcast*** Hjemmesiden har været opdateret 19 gange med nyheder Der har været postet mindst et LinkedIn opslag ved hver udgivelse og arrangement

* Efterspørgsel efter opmærksomhedsoplæg i kommunerne er faldet i 2018. Det vurderes at være på grund af, at centeret dels har udbudt flere kurser i regi af kursuskataloget og dels har afholdt flere aktiviteter i regi af vurderingsværktøjet.

** Centeret havde budgetteret med 40 pladser. Via puljeansøgninger blev der besat 13 pladser. Ved en opsøgende indsats fik kommunerne mulighed for at byde ind på de tomme pladser. Forløbet blev således i gangsat med i alt 26 deltagere.

*** To ud af de fem forskningsresuméer er under udarbejdelse og bliver udgivet primo 2019. Formatet for emnenotater er kasseret, fordi det viste sig ikke at være brugbart. Derfor vil ressourcerne fremadrettet blive anvendt til at udgive podcasts. I 2018 har der været optaget 1 podcast.

Årsberetning

Det forgange år har været præget af at udvikle produkter og værktøjer til at understøtte og systematisere den forebyggende indsats i kommunerne. Derudover har det været et mål at styrke det tværsektorielle samarbejde mellem myndighederne i infohusene. Centeret har desuden haft fokus på at etablere et forskningsbaseret vidensgrundlag for centerets arbejde i kommunerne samt en øget kommunikationsindsats målrettet praktikere gennem centerets hjemmeside, opkvalificering og rådgivning.

De faglige problemstillinger, som har påvirket det forgangne år, og som kommunerne har efterspurgt råd og vejledning om, er følgende:

- **Udvikling af handlingsplaner** med fokus på organisering af infohus kommune, sags-gange mv.
- **Løsladelse og prøveløsladelse af borgere**, som har været dømt ud fra terrorlovgivningen, herunder hvordan det tværsektorielle samarbejde kan understøtte en stabil resocialisering og forebygge recidiv.
- **Hjemvendte borgere fra konfliktområder** med fokus på de umiddelbare udfordringer, sårbarheder, behov og potentielle risikofaktorer hos borgerne.
- **Højreekstremistiske** grupperinger og bekymringer for borgere, der rekrutteres til miljøerne.
- **Civilsamfundets** rolle i arbejdet med forebyggelse af ekstremisme i et samarbejde med kommunerne.
- **Onlineradikalisering**, herunder viden om sociale og digitale medier som platform til at ytre ekstreme holdninger og rekruttering til ekstreme miljøer, og hvordan det kan forebygges.
- **Personer med psykiske sårbarheder**, der har søgt tilhørsforhold i ekstreme miljøer eller på egen hånd har fundet inspiration i ekstremisme.
- **Unge kvinder**, som er blevet rekrutteret til ekstremistiske grupperinger. Den såkaldte "Kundbysag" medfører stadig en øget efterspørgsel på viden og handlemuligheder overfor unge kvinder.

Styrelsen for International Rekruttering og Integration har i efteråret 2018 gennemført en brugerundersøgelse blandt kommunale medarbejdere, der har undersøgt, om styrel-

sen og centeret får distribueret den viden om integrationsområdet, som kommunerne har brug for, og om det sker på en hensigtsmæssig måde.

De adspurgte kommuner mener, at der generelt er et tæt og personligt samarbejde med relevante medarbejdere i styrelsen og centeret, at medarbejderne er lette at få fat i, og at den rette viden bliver leveret. Det nævnes specifikt i undersøgelsen, at der har været et godt samarbejde med centeret om udarbejdelse af handlingsplaner på ekstremismeområdet. Derudover fremhæves det, at der er et "godt flow i vidensdelingen", og at kommunerne løbende har været inddraget i udvikling af centerets værktøjer. I den forbindelse nævnes specifikt det nye vurderingsværktøj, som også omtales som et godt og brugbart værktøj, der understøtter praksis i forhold til vurdering af bekymringshenvendelser. I forhold til at få ny og relevant viden om området fremhæver kommunerne centerets hjemmeside www.stopekstremisme.dk, netværksdage, temadage, konferencer og øvrige arrangementer. Kommunerne angiver derudover, at centerets rådgivning har passet til lokale arbejdsgange og behov. Centerets videnssyntese om ekstremisme og forebyggelse af ekstremisme bliver også omtalt som et nyttigt redskab i forhold til at løfte den lokale forebyggelsesindsats.

Strategiske fokusområder i 2018

De strategiske fokusområder, som blev udvalgt i arbejdsplanen for 2018, er udtryk for områder inden for centerets arbejdsfelt, der er viet en særlig arbejdsindsats og opmærksomhed til i 2018. De strategiske fokusområder var:

- Målrettet understøttelse af infohuse, kommuner og øvrige lokale aktører
- Vidensbaseret forebyggelsesindsats
- Formidling af viden og aktiviteter.

Målrettet understøttelse af infohusene, kommuner og øvrige lokale aktører

Strategisk rådgivning til kommuner

En af centerets kerneopgaver er at yde rådgivning til kommuner og andre aktører, der arbejder med forebyggelse af ekstremisme. Centeret yder rådgivning på forskellige niveauer i både mindre og større kommuner. Akutte problemstillinger prioriteres højt for at sikre en hurtig og effektiv forebyggende indsats.

Centeret har et stående tilbud om rådgivning til kommuner og andre aktører gennem rådgivningstelefonen, hvor centeret i 2018 har haft ca. 200 kortere rådgivende telefonsamtaler. Centeret oplever desuden et stigende antal borgere, der ringer om konkrete bekymringer for ekstremisme. I disse tilfælde henviser centeret til den nationale hotline eller det relevante infohus kommune. Et stigende antal henvendelser til centeret fra bekymrede borgere står i modsætning til et generelt faldende antal bekymringer i infohusene. Det kan bl.a. skyldes, at centeret har fået sin egen hjemmeside m.v.

Centeret begyndte i 2017 arbejdet med at udvikle et nationalt koncept til at udarbejde kommunale handlingsplaner til forebyggelse af ekstremisme. Konceptet omhandler

blandt andet den kommunale organisering, deltagelse i infohuset, det strategiske samarbejde med civilsamfundet, arbejds gange, evaluering af indsatser m.v. Konceptet er i 2018 blevet en fast del af centerets rådgivningsarbejde. I 2018 har centeret haft 12 længevarende rådgivningsforløb i kommuner, hvoraf 8 kommuner har udarbejdet en kommunal handlingsplan til forebyggelse af ekstremisme. En del af rådgivningsarbejdet handler desuden om at tilrettelægge kommunernes opkvalificering af medarbejderne i forebyggelsesarbejdet. Rådgivningen gennemføres eller koordineres med PET og STUK's læringskonsulenter hvor relevant.

Vurderingsværktøj til anvendelse ved bekymring for ekstremisme

Centeret har i 2018 i samarbejde med Rambøll udviklet *Vurderingsværktøj til anvendelse ved bekymring for ekstremisme*. Det er udviklet med tæt inddragelse af PET's Forebyggelsescenter og Rigspolitiets Nationale Forebyggelsescenter samt lokale praktikere og forskere. Værktøjet sikrer et fælles sprog og en fælles systematik på tværs af kommuner og politikredse således, at praktikere fra forskellige steder i landet får en fælles faglig forståelsesramme og et fælles grundlag for at bedrive god forebyggelse.

På baggrund af en omfattende kortlægning af forskning og praksis i 2017 har 2018 båret præg af at færdigudvikle vurderingsværktøjet, testning i regi af infohusene, tilpasning af vurderingsværktøjet m.v. Dette har inkluderet test af værktøjet i 4 infohus netværk, revision af værktøjet af relevante forskere samt en høringsrunde hos relevante samarbejdspartnere.

For at sikre en god implementering af vurderingsværktøjet er der i efteråret 2018 udannet 174 infohustovholdere fra politi og kommuner i hele landet. De skal fungere som superbrugere og være lokale faglige eksperter i implementering og anvendelse af vurderingsværktøjet. Derudover er der afholdt 5 regionale lederseminarer for 95 ledere, hvor de er blevet introduceret til værktøjet og til behovet for ledelsesmæssig opbakning.

Samarbejdsmodel for infohuset

Centeret, PET's Forebyggelsescenter og Rigspolitiets Nationale Forebyggelsescenter har i 2018 arbejdet på en ny *Samarbejdsmodel for infohusene*.

Formålet med samarbejdsmodellen er at rammesætte og styrke det tværsektorielle samarbejde mellem kommuner, politi samt andre nationale og regionale myndigheder.

Modellen er en anbefaling til, hvordan myndigheder i infohusene bedst kan organisere sig i forhold til rolle- og ansvarsfordeling, arbejds gange, samarbejdsfora m.v. Modellen indeholder desuden en beskrivelse af infohusenes arbejdsområde. Dertil kommer en række bilag til samarbejdsmodellen, som beskriver sags gange inden for relevante områder, herunder psykiatri, asyl, Kriminalforsorgen m.v. Dette arbejde er igangsat i 2018 med involvering af de relevante myndigheder.

Samarbejdsmodellen har været sendt i høring hos en række myndigheder, herunder KL, US, STUK, SSP Samrådet, Ledernetværk for kommunale ledere med ansvar for ekstremismeforebyggelse m.v. Samarbejdsmodellen er tilrettet efter høringssvarene. Samar-

bejdsmodellen bliver offentliggjort og implementeret i starten af 2019, når sagsgangsbeskrivelserne og Justitsministeriets vejledning er færdiggjort.

Opkvalificering og øvrige formidlingsaktiviteter

Centeret opkvalificerer løbende praktikere fra forskellige områder og sektorer, der har behov for viden om ekstremisme. Opkvalificeringen skræddersyes til den enkelte målgruppe og indeholder viden om ekstremisme, bekymringstegn, risikofaktorer, radikaliseringsprocesser samt metoder i forebyggelsesindsatsen.

For at sikre en effektiv vidensformidling har centeret i 2018 desuden udgivet halvårslige kursuskataloger. Der har været afholdt kurser om moskeers rolle for muslimer i Danmark, onlinerekruttering af kvinder til ekstrem islamisme, fremme af unges trivsel i forebyggelsesarbejdet, hvordan man identificerer tegn på ekstremisme samt viden om, hvad der fører til ekstremisme, og hvordan det forebygges. Derudover blev der afholdt en todages konference målrettet medarbejdere i infohusene og andre relationsmedarbejdere om centerets mentormetode. Centeret har også afholdt en konference om kvinder og ekstremisme samt en om samarbejde med civilsamfundet som afslutning på projekt "kompetence og kapacitetsopbygning af lokale foreninger".

Af deltagerevalueringen fra udvalgte kurser fremgår det, at 79 pct. af deltagerne var tilfredse eller meget tilfredse med det faglige niveau.

Derudover blev der afholdt årsmøde om ekstremismeforebyggelse målrettet praktikere på feltet samt øvrige relevante samarbejdspartnere og interessenter. Årsmødet i 2018 blev afholdt den 26. april på Scandic Sluseholmen i København med ca. 350 deltagere. Evalueringen af årsmødet viser, at 90 pct. af deltagerne var tilfredse eller meget tilfredse med årsmødet.

Vidensbaseret forebyggelsesindsats

I 2017 fik centeret gennemført en kortlægning af viden om ekstremisme og forebyggelse af ekstremisme med relevans for den praktiske forebyggelsesindsats i Danmark. Produkterne, der formidler resultaterne af kortlægningen af viden om ekstremisme og forebyggelse af ekstremisme, er offentliggjort på www.stopekstremisme.dk. Centeret har formidlet resultaterne på oplæg for 7 af landets infohuse samt det nationale korps af mentorer og forældrecoaches.

Centerets rådgivningsteam baserer sin rådgivning på resultaterne af videnskortlægningen, ligesom resultaterne er indarbejdet i centerets standardoplæg til opkvalificering af praktikere. Ligeledes er resultaterne indarbejdet i vurderingsværktøjet således, at værktøjet bygger på aktuelt bedste viden og dermed er vidensbaseret.

Videnskortlægningen dokumenterede områder, hvor der er mangel på viden eller modstridende viden. Derfor har centeret i 2018 iværksat nye videnspublikationer om bl.a. exit fra ekstremistiske miljøer og propaganda. Centeret har derudover i 2018 indgået aftale med forskere om at udarbejde publikationer om højreekstremisme, hjemvendte, maskulinitet og online, som vil blive publiceret i 2019. Alle centerets videnspublikationer bliver kvalitetssikret via peer-review udvalgt fra centerets forskernetværk. Udover sam-

arbejdet om videnspublikationerne har centeret et kontinuerligt samarbejde med en række forskere om at kvalificere deres forskning til gavn for praksis.

I samarbejde med Oslo Universitet finansierer centeret desuden en post.doc, som forsker i højre- og venstreekstremisme. Post.doc'en startede i centeret 1. maj 2018. I samarbejde med Aarhus Universitet finansierer centeret ligeledes en ph.d., som forsker i ekstrem islamisme og det praktiske forebyggelsesarbejde i Danmark. Ph.d.'en startede 1. september 2018.

I 2018 har centeret haft det som en målsætning at vidensdeklarere udvalgte indsatser. Dette er sket som led i videreførelse af det nationale korps af mentor- og forældrecoaches, hvor der er indgået aftale med en ny ekstern leverandør om understøttelse af korpset. Leverandøren er i 2018 i gang med at vidensdeklarere metoden, så viden om målgrupper, metoden, implementering, effekt og økonomi bliver mere klart.

Centerets formidling af viden og aktiviteter

Centeret havde som led i formidling af viden på feltet planlagt fem emnenotater, fem forskningsresumeeer og to vidensbriefs. Centeret har valgt at udgive et af emnenotaterne som en podcast. Centeret ønsker at afprøve det lettilgængelige podcastformat, der også kan anvendes i undervisningssammenhæng. Centeret har udsendt 19 nyheder via nyhedsbrevet på stopekstremisme.dk. Der er 174 abonnenter på nyhedsbrevet. Nyhederne handler om centerets formidling af viden, udbud, puljer, centerets værktøjer til forebyggelsesindsatsen og opkvalificeringstilbud til kommunale medarbejdere og andre. Derudover er der lagt nyheder op på LinkedIn i forbindelse med nyheder fra centeret og ved større eksterne arrangementer.

Faglige fokusområder i 2018

I arbejdsplanen for 2018 udpegede centeret en række faglige fokusområder:

- Hjemvendte fra konfliktområder
- Ideologi og propaganda
- Psykisk sårbarhed
- Kønsaspektet og kvinders rolle

Hjemvendte fra konfliktområder

Centeret har i 2018 haft fokus på at udarbejde anbefalinger og sagsgange til kommuner i at modtage hjemvendte enkeltindivider, familier og mindreårige fra konfliktområder. Det er et arbejde som fortsætter i 2019 dog med ekstra fokus på børns hjemvendelse fra ophold i konfliktområder samt løsladelse fra fængsel m.v.

Centeret har konkret understøttet Københavns Kommune i at udvikle et specifikt beredskab til, hvordan de skal modtage hjemvendte fremmedkrigere som led i kommunens arbejde med at revidere deres handlingsplan.

Ideologi og propaganda

Centeret har gennemført en mindre kvalitativ undersøgelse blandt medarbejdere i infohusene og mentorer om, hvilken rolle ideologi spiller i praktikernes arbejde med forebyggelse af ekstremisme. Undersøgelsen bidrager til centerets rådgivning om ideologiens rolle i forebyggelsesarbejdet.

Centerets videnskortlægning dokumenterede desuden, at der er generel enighed i forskningen om, at ideologi har forskellig betydning og vægt for individers veje til og fra ekstremisme. Ideologi skal ses som en blandt mange faktorer, der påvirker et individs vej ind i ekstremisme, og er ikke nødvendigvis en afgørende faktor.

Det ideologiske aspekt er også et element i det nye vurderingsværktøj. Dertil kommer, at overbygningsuddannelserne til mentorer og forældrecoaches i 2018 har haft fokus på at håndtere sammensatte problemstillinger hos individer, herunder det ideologiske aspekt. Det er for at sikre, at mentorer og forældrecoaches har redskaber til at forholde sig reflekterende til en eventuel betydning af ideologi. På det nationale netværksmøde er mentorer og forældrecoaches desuden blevet opdateret om tendenser og ideologi på den ekstreme højrefløj.

Ideologiens rolle og håndteringen af den er dermed blevet tydeliggjort i centerets rådgivning til brug for det kommunale forebyggelsesarbejde.

Psykisk sårbarhed

Der er i november 2018 påbegyndt en ny grunduddannelse for mentorer og forældrecoaches med fokus på psykisk sårbarhed. Centeret havde budgetteret med 40 pladser. Via puljeansøgninger blev der besat 13 pladser. Derfor gennemførte centeret i samarbejde med puljekontoret en ekstraordinær opsøgende indsats, hvor kommunerne havde mulighed for at byde ind på de tomme pladser. Forløbet blev således i gangsat med i alt 26 deltagere.

Medarbejderne bliver en del af det landsdækkende korps af mentorer og forældrecoaches. For at styrke indlæring og brug af metoder samt forståelse for feltet for psykisk sårbarhed er der tilknyttet en psykolog til korpset.

Kønsaspektet og kvinders rolle

I 2018 har centeret undersøgt temaet om kvinder i ekstremisme. I april afholdt centeret sammen med departementet en international konference om kvinder i ekstremisme. Som en del af kursuskataloget har centeret afholdt tre temadage om kvinder i jihad. Herefter igangsatte centeret en undersøgelse, der indeholdt en dataindsamling med i alt 14 interviews med forskere og praktikere samt en kortlægning af national og international forskning. Formålet med projektet var at undersøge, hvad der karakteriserer og motiverer kvinder til at blive del af ekstremistiske miljøer med særligt fokus på militant islamisme, og hvordan det kan forebygges, at det sker.

Resultaterne af projektet blev præsenteret på en international konference i november 2018 under overskriften *Gender specific prevention of extremism?* Centeret forventer, at fundene i undersøgelsen bliver udgivet i en forskningsartikel i onlinemagasinet *Perspectives on Terrorism* i begyndelsen af 2019 og efterfølgende på www.stopekstremisme.dk.

Andre udviklingsprojekter og opgaver i 2018

Udover de strategiske og faglige fokusområder har centeret haft en række andre udviklingsprojekter og opgaver i 2018

Forebyggelse af hadforbrydelser

I 2018 har centeret i samarbejde med Center for Skole og Læring ved Professionshøjskolen Absalon afholdt et kompetenceudviklingsforløb på en folkeskole i Fredericia om demokratiske fællesskaber til forebyggelse af hadforbrydelser, polarisering og eksklusion. Projektet havde til formål at udvikle kapacitet hos skolens fagprofessionelle – lærere og pædagoger – til at forebygge hadforbrydelser og de fordomme, de bygger på. Dette blev realiseret via efteruddannelse af lærere, aktionslæring, dialogcirkler til fordybelse i ny viden m.v.

Centeret har gennem Professionshøjskolen Absalon udviklet inspirationskataloget 'Demokratiske Fællesskaber: Forebyggelse af polarisering og eksklusion i skolen', som henvender sig til undervisning i grundskolens udskolingsklasser og ungdomsuddannelser. Inspirationskataloget indeholder faglige tekster og øvelser til eleverne for at styrke elevernes sammenhold og inklusion i klassefællesskabet. Materialet udbredes i 2019.

Forebyggelse af online radikaliserings

Centeret har i samarbejde med Medierådet for Børn og Unge og PET udarbejdet onlinemagasin *Nettes Vildveje*, som har fokus på løgn, manipulation og propaganda online. Magasinet henvender sig til fagpersonale og forældre til unge og giver indblik i emner som ytringsfrihed, hate speech, fake news, ekkokamre, filterbobler, algoritmer, grooming og digitale fodspor. Formålet er, at forældre og fagpersoner kan støtte unge i at begå sig digitalt og styrke de unges modstandsdygtighed.

Centeret har derudover via UC Syd fået udviklet undervisningsmaterialet *Omtanke Online*, som henvender sig til undervisning i grundskolens udskolingsklasser og ungdomsuddannelser. Materialerne indeholder tekster og øvelser til eleverne for at styrke elevernes kritiske tænkning, kildekritik m.v. Materialet udbredes i 2019.

I 2018 har fem organisationer via puljetilsagn arbejdet med at involvere unge under 30 år i at udvikle og udbrede kommunikative onlineprodukter som led i at forebygge og modvirke ekstremisme, hadpropaganda og hadforbrydelser. Initiativet skal bidrage til styrkelsen af modstandskraft, kritisk tænkning og unges digitale kompetencer samt øget inklusion og medborgerskab.

Centeret har i 2018 gennemført Hackhadet-kampagnen sammen med Socialt Udviklingscenter og Implement. Omdrejningspunktet for Hackhadet har været gennemførelsen af 11 lokale hackathons på nationalt plan målrettet unge i alderen 15-25 år. De lokale hackathons har haft til formål at give de unge redskaber til at udvikle og udbrede online-kampagner mod had og voldsopfordringer på nettet. 500 unge fra målgruppen har udviklet næsten 100 onlineløsninger og digitale produkter, som er tilgængelig online.

Forebyggelse af rekruttering fra kriminelle netværk til ekstremisme

Centeret har i 2018 i samarbejde med Rambøll og 3 kommuner udviklet indsatsen til forebyggelse af rekruttering fra kriminelle netværk til ekstremisme. Initiativet skal fremme, at kommunerne indgår i et systematisk og struktureret samarbejde med det boligsociale område samt andre lokale aktører, såsom lokalpoliti, civilsamfund mv. De skal i fællesskab danne et overblik over målgrupper i deres boligområder samtidig med, at de understøttes i at identificere indsats målrettet både kriminelle personer i risiko for ekstremisme og yngre søskende til personer i ekstremistiske miljøer.

Internationalt samarbejde

Centeret har i 2018 oplevet en stigende international interesse for det danske forebyggelsesarbejde og modtager derfor en række henvendelser fra forskere, praktikere og internationale aktører. De internationale aktører er interesserede i at lære af den danske forebyggelsesindsats. I 2018 har centeret deltaget i 16 konferencer, studieture og workshops.

Centeret bidrager bl.a. til arbejdet i regi af Radicalisation Awareness Network (RAN), som er et netværk for professionelle, og som er finansieret af Europakommissionen.

Der har været besøg af 15 udenlandske delegationer, som har ønsket at lære om forebyggelsesarbejdet inden for ekstremisme og radikaliserings i Danmark.

Centeret har modtaget et studiebesøg fra den amerikanske sikkerhedstjeneste Homeland Security vedrørende den danske tilgang til vurdering af bekymringer for ekstremisme og den danske mentor- og forældrecoachmetode.

Derudover har centeret bidraget til Udenrigsministeriets program for at imødegå voldelig ekstremisme i Mellemøsten og Nordafrika (MENA) med deltagelse i ekspertmøde i Libanon vedrørende nationale strategier/handlingsplaner.

Koordinering af forebyggelsesindsatsen på tværs af myndigheder

I tilknytning til centeret er der nedsat en national koordinationsgruppe, som skal bidrage til at koordinere, samordne og videreudvikle den nationale indsats for at forebygge ekstremisme på tværs af myndigheder. Der har været afholdt to møder i 2018, hvor bl.a. centerets arbejdsprogram for 2019 har været drøftet.

Herudover har centerets ledelse faste månedlige møder med henholdsvis PET's ledelse og ledelsen i STUK.

Med etableringen af centeret er der endvidere etableret et kommunalt ledernetværk.

Netværket består ledere fra myndighedsområdet og ledere med ansvar for det kriminalitetsforebyggende arbejde i udvalgte kommuner. Formålet er at udveksle kommunespecifikke erfaringer og drøfte udfordringer på området. Der har i 2018 været afholdt et møde i netværket. Derudover har netværket været inviteret til faglige arrangementer.

Centerets drift og bemanning

Der var i 2018 ansat 14 medarbejdere i centeret inklusiv ledelse. Medarbejderne har bredt sammensatte uddannelsesbaggrunde og erfaringer fra både ministerier, styrelser, kommuner og forskningsinstitutioner.

Derudover har der i 2018 været indstationeret en kommunal medarbejder i centeret for at sikre tæt kontakt til praksis. Der har ligeledes været tilknyttet en psykolog, som har bidraget til at kvalificere centerets arbejde med metoder i relationsarbejdet herunder i særlig grad centerets mentor- og forælderecoachmetode.

Centeret er ansvarlig for at drive en række projekter for at forbedre det forebyggende arbejde. En del af projekterne udføres af eksterne konsulenter efter udbud. I 2018 var der afsat 2.7 mio. kr. til udbud vedrørende projekter til forebyggelse af ekstremisme fordelt på 7 forskellige leverandører og 9 forskellige projekter.

Som led i udviklingen af projekterne deltager centerets medarbejdere i en række af aktiviteterne for dels at kvalitetssikre arbejdet og dels at få viden fra projekterne ind i centerets øvrige tilbud som eksempelvis rådgivning og undervisning af praktikere.

Centerets drift indebærer desuden koordination af den nationale indsats på området, herunder betjening af den nationale koordinationsgruppe, netværksaktiviteter med relevante aktører nationalt og lokalt, kommunikation til målgruppen, tværgående projektstyring, politisk betjening af minister og Folketinget mv.

Tidsforbrug i centeret

Aktiviteter	Tidsfordeling i procent 2017	Tidsestimat i procent for 2018	Tidsfordeling i procent 2018
Rådgivning	13	20	14
Opkvalificering	15	20	18
Projektudvikling - og styring	33	20	27
Vidensindsamling	18	20	18
Centerets drift	14	15	18
Internationale opgaver (fx tjenesterejser og delegationer)	6	5	6

Der er mindre afvigelser i tidsforbruget set i forhold til det planlagte tidsforbrug for centeret for 2018. Der er færre timer brugt på opkvalificering end forventet. Centeret vurderer, at det skyldes en mere målrettet indsats via kursuskataloget og dermed færre enkeltstående opgaver i form af opmærksomhedsoplæg. I forhold til rådgivning har cen-

teret arbejdet på at indarbejde handlingsplanskonceptet i centerets rådgivning. Konceptet har medvirket til, at de længerevarende rådgivningsforløb opleves mere fokuserede og bliver tidsafgrænset. Der er anvendt mere tid på projektudvikling end planlagt som resultat af udrulning af store implementeringsprojekter, særligt vurderingsværktøjet. Centeret har valgt at prioritere, at medarbejderne opkvalificeres inden for projektledelse, leverandørstyring og rådgivning. Derudover har implementering af den nye dataforordning (GDPR) fyldt en del for centerets medarbejdere i 2018. Dermed er driften øget i 2018 i forhold til det planlagte tidsforbrug.

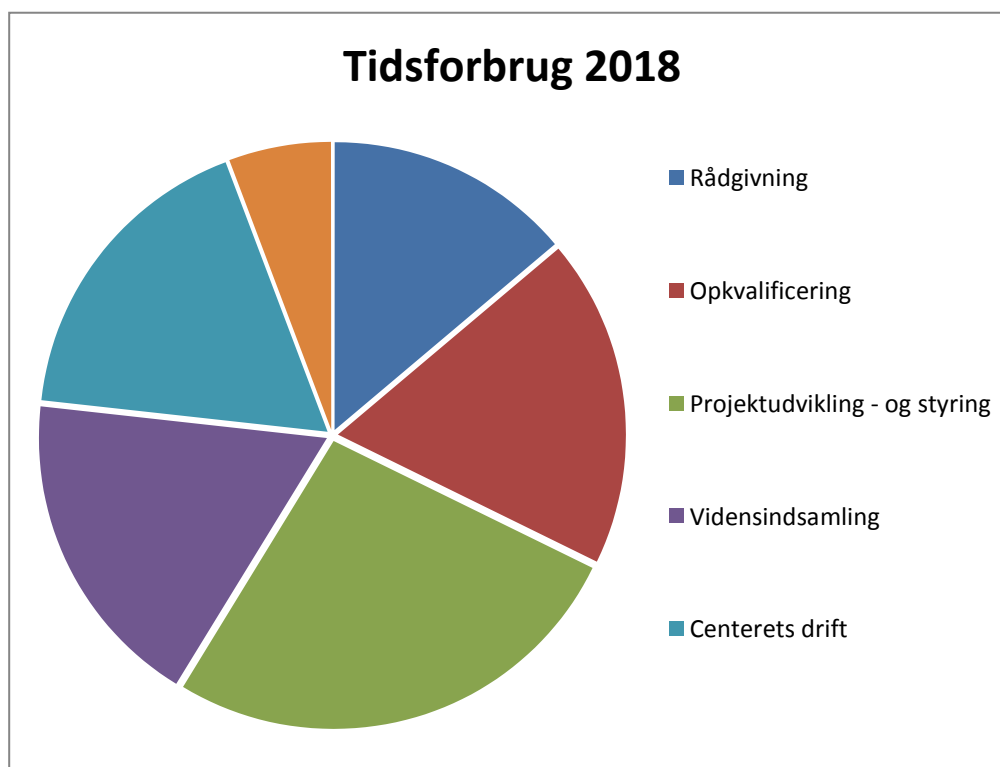

Diagram: Projektudvikling og -styring dækker den tid, der anvendes til projektledelse. Herunder udarbejdelse af udbud og det arbejde, hvor centerets medarbejdere kvalitets-sikrer og følger projekter for at udvikle projekterne sammen med de eksterne leverandører. I centerets drift indgår kommunikation, planlægning, tværgående projektstyring, politisk betjening, intern koordinering og opkvalificering m.v.

Bilag 1. Oversigt over alle projekter til forebyggelse af ekstremisme 2018

- ✓ Leverancen er i gangsat og holder tidsplanen
- ✓ Leverancen er forsinket
- ✗ Leverancen aflyst

Initiativ	Leverandør	Projektperiode og fase	Centrale leverancer i 2018	Status
Opkvalificering	Centeret i samarbejde med bl.a. PET, STUK m.v.	2015 – 2020 Fase: Drift	✓ Afholde 35 opmærksomhedsoplæg, 1500 deltagere ✓ Årsmøde med 300 deltagere i samarbejde med PET ✓ Afholde 8 gå-hjem-møder, 100 deltagere ✓ 2-dages grundkursus for nye infohusmedarbejdere, ca. 50 medarbejdere. Udskudt til 2019. ✓ Afholde 2 konferencer, 200 deltagere ✓ Deltage i 15 -20 infohusmøder	- Der er afholdt 28 opmærksomhedsoplæg, 862 deltagere - Årsmøde er afholdt i samarbejde med PET, 350 deltagere - Der er afholdt 16 regionale gå-hjem-møder, 300 deltagere - Der er afholdt kursus for 75 nye infohusmedarbejdere om bekymringstegn - Der er afholdt 3 konferencer, 135 deltagere - Centeret har deltaget i 29 infohusmøder, 538 deltagere
Rådgivning	Centeret	2015 – 2020 Fase: Drift	✓ Rådgive 10 kommuner ✓ 2/3 af de kommuner, der har modtaget rådgivning skal udarbejde kommunale handlingsplaner	- der er gennemført 12 længerevarende rådgivningsforløb i kommuner - 8 af de kommuner, der har modtaget rådgivning, har udarbejdet en kommunal handlingsplan - Der er afholdt 18 rådgivningsmøder med 265 deltagere - der er ydet 200 kortere rådgivende telefonsamtaler
Støtte til myndighedernes strategiske samarbejde med civilsamfundet	Centeret	2017 – 2018 Fase: Opstart	✗ Mindst tre lokale myndigheder har gennemfået et rådgivningsforløb og er blevet præsenteret for konkrete metoder, der kan styrke deres samarbejde med lokale civilsamfundsaktører ✓ Metodehåndbog er udgivet	- Ingen kommuner søgte puljen - Metodehåndbog er udgivet

Model for info-hus samarbejde	Centeret/PET/NFC	2017 – 2019 Fase: Implementering	✓ Præsentere samarbejdsmodel på årsmøde ✓ Sende model i høring ✓ Lancere samarbejdsmodellen sammen med uddannelse og implementering af vurderingsværktøj	- Samarbejdsmodel er præsenteret på årsmøde - Høring af nationale aktører er afsluttet - Der er udarbejdet udkast til bilag til samarbejdsmodellen med arbejdsgange for samarbejde der vedrører psykiatri, asyl, sikrede institutioner og Kriminalforsorgen
Internationalt samarbejde	Centeret	2017-2020	✓ Deltage i relevante møder i Radicalisation Awareness Network (RAN)	- Der er deltaget i 16 arrangementer i udlandet heraf 8 RAN-møder
Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme	Centeret	2017 – 2020 Fase: Drift	✓ Udbrede kendskab til centeret ✓ Udgive 1 ugentligt nyhed på hjemmesiden i alle arbejdsuger ✓ Opdatere LinkedIn med mindst et opslag om ugen i forbindelse med udgivelse og eksterne arrangementer ✓ Afholde 2 møder i koordinationsgruppe og ledernetværk	- Der er offentliggjort 19 nyheder på www.stopekstremisme.dk i forbindelse med offentliggørelse af nye redskaber, puljer, udbud, kurser eller publikationer - Der har været postet mindst ét LinkedIn opslag ved hver udgivelse og arrangement - 2 møder i koordinationsgruppen er afholdt - 1 møde i ledernetværk er afholdt
Forskning/Analyse og udviklingsopgaver	Centeret	2017-2020 Fase: drift	✓ Offentliggøre kortlægning af relevant forskning og videnssyntese (Rambøll) ✓ Ansættelse af post.doc og ph.d. ✓ Udarbejde 5 forskningsresuméer, 5 emnenotater og 2 vidensbriefs	- Kortlægning af relevant forskning og videnssyntese er offentliggjort og formidlet på 7 infohusmøder og til mentorer og forældrecoaches - Post.doc og ph.d. er ansat - Der er udgivet 3 forskningsresuméer - Der er udarbejdet 1 podcast (erstatter emnenotater) - Der er udgivet 2 vidensbrief - Viden om kvinder i ekstremisme er kortlagt og fremlagt på konference i Oslo - Forskernetværkskonference om propaganda og ekstremisme er afholdt

Undervisningspakken "Omtanke Online"	UC-Syd	2015 - 2018 Fase: Implementering	✓ Undervise 400 grundskolelærere, 200 lærere i ungdomsuddannelserne og 100 klubpædagoger i online-undervisningsmaterialet ✓ Udbrede materialerne	-285 fagfolk herunder lærerstuderende, lærere og undervisere på grundskoleniveau og i ungdomsuddannelserne er blevet præsenteret for eller undervist i materialet - 140 elever på grundskole- og ungdomsuddannelsesniveau har afprøvet dele af materialet
Ideologiprojekt (Ny)	Centeret	Fase: Opstart og indledende arbejde til udformning af projektbeskrivelse	✓ En mindre undersøgelse hos kommuner om, hvilken rolle ideologi spiller i arbejde med forebyggelse af ekstremisme	- Der er gennemført en mindre kvalitativ undersøgelse blandt medarbejdere i infohusene og mentorer om, hvilken rolle ideologi spiller i praktikernes arbejde med forebyggelse af ekstremisme. Undersøgelsen bidrager til centerets rådgivning om ideologiens rolle i forebyggelsesarbejdet.
Hjemvendte fra konfliktområder (Ny)	Centeret	2018- 2019 Fase: Udvikling af projektbeskrivelse	✓ Projektbeskrivelse udarbejdet ✓ Beredskabsbeskrivelse til brug for kommunernes modtagelse af hjemvendte familier med børn under 18 år	- Der er udarbejdet anbefalinger og sagsgange til kommuner i at modtage hjemvendte enkeltindivider, familier og mindreårige fra konfliktområder. - Københavns Kommune er støttet i at udvikle et specifikt beredskab til, at modtage hjemvendte fremmedkrigere.
Ung-til-ung dialogskabere	Epinion med Pluss Leaders og Ungdommens Røde Kors (underleverandør)	2015 – 2019 Fase: Implementering	✓ Uddanne 15 dialogskabere ✓ 60 dialogforløb er afholdt	- Projektet er forsinket grundet manglende tilbud fra leverandører i 2015) 4 kommuner er opstartet i slutningen af 2017. Projektet følger den reviderede plan - Dialogmanual og værktøjskasse til ung-til-ung forløb er offentliggjort på stopekstremisme.dk

				- Projektet afsluttes i 3 kommuner. En kommune er forlænget og afslutter forløb i midten af 2019. - To kommuner har fået dispensation til forlængelse.
Kortlægning af kommunernes indsats med forebyggelse af ekstremisme og radikalisering	Rambøll	2016-2017 Fase: Opgaven er udført i 2017.	✓ Offentliggøre kortlægningen	- Kortlægningen er offentliggjort i april 2018
National hotline	Aarhus og Københavns Kommuner samt Østjyllands Politi	2016 – 2018 Fase: Afslutning		- Hotlinen har modtaget 144 opkald, siden oprettelsen i februar 2016 til med juli 2018. Antallet af henvendelser har ligget stabilt i perioden, med i gennemsnit 5 opkald om måneden
Nationalt korps af mentorer og forældrecoaches	Rambøll	2016 – 2020 Fase: Implementering/drift	✓ Afholde nationalt netværksmøde ✓ Udsende udbud vedr. videreførelse ✓ Uddanne 40 medarbejdere med målgruppen af personer med psykisk sårbarhed ✓ Afholde grunduddannelse i oktober	- Der er afholdt nationalt netværksmøde for alle mentorer og forældrecoaches - Der er udvalgt ny leverandør - Der har været afholdt 2 overbygningsuddannelser - Der er i november igangsat uddannelse for 26 mentorer/forældrecoaches i at arbejde med målgruppen af personer med psykisk sårbarhed
Mønsterskoleprojekt	Professionshøjskolen Absalon	2017 – 2018 Fase: Implementering	✓ Facilitere implementeringsstøtte til deltagende skoler ✓ Udvikle resultatdokumentation ✓ Formidle opnåede resultater ✓ Udvikle inspirationskatalog	- Der er gennemført kompetenceudvikling og aktionslæring for den deltagende skole - Resultatet formidles via konference i Fredericia i januar 2019 - Inspirationskatalog er udarbejdet - Forløb afsluttet december 2018 - Slutrapport er afleveret
Hackathon model	Socialt Udviklingscenter SUS	2017 – 2018 Fase: Implementering og afslutning	✓ Afholde lokale hackathons ✓ Afholde afslutningsarrangementet #hackhadet	- Der er afholdt 11 lokale hackathons Der er afviklet afslutningsarrangementet #hackhadet - 500 unge fra målgruppen har udviklet næsten 100 online løsninger og digitale produkter, som ligger online

Nettets vildveje	Medierådet for Børn og Unge/PET/Centeret	2017-2018 Fase: Afslutning	✓ Udgive onlinemagasin 'Nettets Vildveje'	Onlinemagasin 'Nettets Vildveje' er lanceret
Vurderingsværktøj, som skal hjælpe kommuner og politi til at foretage en 360-graders analyse og vurdering af en bekymring for ekstremisme	Rambøll	2017 – 2020 Fase: Implementering	✓ Præsentere vurderingsværktøj på årsmøde ✓ Sende værktøjet i høring ✓ Uddannet 100 - 150 superbrugere i regi af infohuse ✓ Ledelsesseminar for 95 ledere ✓ Facilitere implementeringsstøtte i alle infohuse ✓ Uddanne andre relevante myndighedspersoner	- Vurderingsværktøjet blev præsenteret ved årsmødet - Der er uddannet 174 superbrugere i regi af infohuse - Der har været afholdt 5 lederseminarer for 95 ledere
Forebyggelse af rekruttering fra kriminelle netværk til ekstremisme og yngre søskendes radikaliserings	Rambøll	2017 – 2020 Fase: Udvikling	✓ 3 kommunerne arbejder med identifikationsværktøj ✓ Udvikle tværsektoriel samarbejdsmodel ✓ Pulje til 3-5 nye kommuner bliver en del af projektets anden runde	- Tværsektoriel samarbejdsmodel er udviklet - Helhedsorienteret indsatsmodel er udviklet - Der er ydet faglig støtte til håndtering af sager - Der er afholdt implementeringsseminarer - Puljen er udmeldt og har frist i december 2018
Forebyggelse af radikaliserings gennem ungdom-kommunikation online	Pulje	2017 – 2020 Fase: Implementering	✓ Udvikle 15 lokale kampagner eller andre kommunikative online produkter i den 4 årlige projektperiode	- Der har været udmeldt 2 puljer - Der er i alt 7 aktører, der modtager støtte via puljen, som udvikler lokale kampagner til unge
Udvikling af kurser i regi af professionshøjskolerne til forebyggelse af ekstremisme (NY)	VIA University College	2018-2019 Fase: Udvikling	✓ Indgå aftale med professionsuddannelse om udvikling af kursus	- Der er indgået aftale med VIA University College, der har igangsat udvikling af kurser.